

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXA ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI
Telegrafului Român Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu,
str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se
înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

„Zidiți-vă unul pe altul!” (I Tes. 5, 11)

Apostolul care se citește la Sf. Liturghie din Duminică lăsatului sec de carne, pentru postul Paștilor, ne pune în față o problemă frecventă în perioada primară a Creștinismului. Este vorba de jertfele idolești, problemă pe care Sf. Apostol Pavel de pildă, cu înțelepciunea dăruită lui și cu dragostea sa fierbinte pentru cei care îi urmau pe drumul Evangheliei, o rezolvă cu toată cuminenția.

Astfel, marele Apostol arată că, pentru orice creștin luminat, „idolul nimica nu este în lume” și că nu există „decît un singur Dumnezeu, Tatăl, dintru care sînt toate și noi întru dînsul și un singur Domn, Iisus Hristos, prin care sînt toate și noi printrînsul” (I Cor. 8, 46). Idolii erau așadar creații ale unor rătăciri religioase, din care pricină și jertfele care li se aduceau nu aveau nici o valoare, nici o semnificație din punct de vedere evanghelic. Din acest motiv, creștinii erau slobozi să se aprovizioneze de la orice măcelărie, să consume orice fel de carne, provenită chiar de la jertfele idolești și de obicei astfel de carne se dădea consumului public în mai toate cetățile vremii.

Nu toți creștinii însă erau deplin edificați asupra acestei probleme. De aceea Sfîntul Apostol Pavel, în marea sa grijă pentru credincioși, atrage atenția celor mai înaintați în ale credinței să fie cu deosebită băgare de seamă față de frații lor mai „slabi” în credință, în mintea cărora, în virtutea vieții lor de pînă atunci, jertfele idolești mai prezentau oarecare importanță. Conștiința acestora trebuia cruțată cu orice preț, pînă cînd ajungeau și ei la deplină luminare în ale credinței.

Așa se face că în Apostolul din amintita Duminică se atrage luarea aminte că „dacă mincarea smintește pe fratele meu, nu voi minca în veac carne (jertfită idolilor), ca să nu smintesc pe fratele meu” (I Cor. 8, 13).

Sf. Apostol Pavel ne oprește deci de la orice faptă care ar putea constitui motiv „de sminteală”, de cădere a vreunui frate de al nostru, principiu care este permanent valabil în viața creștinilor de totdeauna. Chiar dacă ne-ar fi îngăduit un lucru, dar dacă acest lucru constituie pricină de pagubă sufletească, sau de zdruncin lăuntric pentru un confrate de-al nostru, de dragul liniștii lui sufletești vom renunța la lucrul acela.

Învățătura noastră creștină însă nu se oprește aici, ci, în dorința ei de a ne forma oameni cît mai deplini, cît mai după asemănarea și voia lui Dumnezeu, ea merge mult mai departe atunci cînd tot prin Sf. Apostol Pavel de pildă sîntem învățați și unele ca acestea: „Zidiți-vă unul pe altul!” (I Tes. 5, 11). Nu numai că nu ne este îngăduită deci dărîmarea sau știrbirea noastră sufletească întreolaltă, ci ni se poruncește direct că avem obligația expresă de a ne zidi, de a ne forma, de a ne șlefui, de a ne realiza sau împlini unii pe alții. Așa după cum o construcție sau o lucrare arhitectonică oarecare se realizează cu trudă, cu pricepere, cărămidă cu cărămidă,

la fel și ființa noastră a fiecăruia se zidește încetul cu încetul, cu multă sudoare și cu concursul multor factori, dintre care nu poate lipsi influența mediului sau a obștei în care trăim.

Rezultă aceasta din însăși construcția firii noastre, care ne face să trăim în societate, în legătură și în comuniune cu alții. „Cine nu știe — spune Sf. Vasile cel Mare — că omul este o ființă blindă și sociabilă, nu una singuratică și sălbatică. Nimic nu este așa de propriu firii noastre, ca a fi în comuniune unii cu alții”. Viața nici unuia dintre noi deci nu poate fi ruptă de aceea a semenilor în mijlocul cărora trăim, ceea ce-l face și pe Sf. Ioan Gură de Aur să exclame că „mare bun este adunarea multora la un loc”.

Avem nevoie unii de alții mai întii din punct de vedere economic, pentru satisfacerea multiplelor noastre nevoi trupești și sufletești. „Fiecare folosește prin munca sa pe semenii săi și are lipsă la rîndul său de ajutorul altora” — ne arată Sf. Vasile cel Mare. Eu produc un lucru, altul un alt lucru și astfel este o permanentă interdependență între oameni. Munca fiecăruia dintre noi se varsă în marele flux al muncii colective, care apoi se revarsă binefăcător asupra întregii societăți din care facem parte și din a cărei prosperitate ne împărtășim și noi.

Dar avem nevoie unii de alții mai ales din punct de vedere moral, pentru formarea noastră ca oameni, ca oameni adevărați și cu deosebire acest lucru îl are în vedere Sf. Apostol Pavel cînd ne îndeamnă să ne zidim „unul pe altul”. Avem și în această privință o admirabilă, o negrăită chemare în lume. Înțelepciunea cea necuprinsă a lui Dumnezeu, care ne-a legat în chip solidar unii de alții, este vădită și în această latură a vieții. Un imens număr de jire nevăzute ne leagă unii de alții într-o strînsă solidaritate, ceea ce înseamnă că fiecare din noi este obligat să lucreze la progresul obștesc, la realizarea a cît mai mult bine în viață, așa cum, pe de altă parte, toți sîntem răspunzători, într-o măsură mai mică sau mai mare, de răul care mai există în lume.

Știm de asemenea că în izolare, omul nu are posibilitatea de a se realiza cît mai deplin pe sine. El își exercită însușirile sale, întreaga sa putere de gîndire și întreaga sa încărcătură de fapte asupra altora și alții asupra sa. Este un permanent și tainic proces de comunicare, de cizelare, de retușare și înălțare reciprocă între oameni. Eu prin alții și alții prin mine. În acest sens, Sf. Apostol Pavel aseamănă adesea obștea omenească în general și cu deosebire obștea creștină, cu un trup în care „fiecare sîntem unul altuia mădule” (Ef. 4, 25). Așa după cum mădulele sau organele unui trup omenesc nu se înșală și nu-și dăunează unul altuia, ci, dimpotrivă, se servesc reciproc și cu promptitudine unele pe altele, la fel și noi trebuie să ne sprijinim și să ne ajutăm permanent unii pe alții cu toată fidelitatea, idee pe care un Sf. Părinte

o redă foarte edificator în felul următor: „Dacă ar fi o groapă adîncă și deasupra ei ar fi puse niscaiva trestii acoperite cu pămînt, ceea ce ar putea înșela ochiul, oare în asemenea caz nu se va face uz de picior spre a pipăi suprafața aceluia loc de este tare sau de a ști dacă dedesubt este locul gol sau nu? Dacă ochiul va vedea un șarpe sau o fiară sălbatică, nu cumva oare ar încerca să amăgească piciorul? Cînd bunăoară nici ochiul și nici piciorul nu pot ca să cunoască cu exactitate primejdia, ci totul depinde de simțul mirosului spre a se vedea de pildă dacă o doctorie este otrăvitoare sau nu, nu cumva ar încerca oare mirosul să amăgească gura? Desigur că nu ar face aceasta, pentru că atunci și mirosul s-ar pierde împreună cu corpul întreg. De aceea ceea ce i se prezintă în realitate, aceea și spune. Nu cumva oare limba ar încerca să amăgească stomacul? Privește reciprocitate de serviciu. Tot astfel și noi”, conchide Sf. Părinte, să fim cinstiți unii cu alții și să ne zidim unii pe alții.

Pe linia acestui adevăr al solidarității omenesti, al influenței reciproce între toți cei ce purtăm chipul și asemănarea lui Dumnezeu, Sfînta Scriptură și Sfinții Părinți ne dau încă și alte multe și folositoare învățături.

Astfel, încă cu 3500 de ani în urmă, profețel Moise spune în una din cărțile sale: „Blestemat să fie cel ce va rătăci pe orb din cale!” (Deut. 27, 18), aici fiind vorba nu numai de cei lipsiți de lumina vederii și față de care trebuie să avem o atenție cu totul deosebită, ci blestemul prorocului cade asupra tuturor celor care duc în eroare sau înșală pe semenii lor, sub o formă sau alta.

În cartea Proverbelor ideea de șlefuire și formare reciprocă este exprimată mai direct, în cuvinte ca acestea: „Fierul de fier se ascute și un om ascute pe altul” (Prov. 27, 17), sau: „Un frate ajutat de fratele său este ca o cetate tare și înaltă” (Prov. 18, 19).

Pildă strălucitoare de zidire a oamenilor ne-a dat Mintuitorul Iisus Hristos, ale cărui mîini „făceau toate spre folosința celor care aveau nevoie și gura Lui nimic nu a pronunțat din cele ce nu se cuvenea” — după învățătura Sf. Ioan Gură de Aur.

Urmînd pildei Mintuitorului care „nu lui singur a căutat să placă, fiecare din noi să facă ce este spre folosul aproapelui, spre zidirea lui” (Rom. 15, 13).

Pe acest drum pășește și Sf. Apostol Pavel îndemnîndu-ne și pe noi ca pe corintenii de odinioară, să nu fim exemple rele, care să dărîme, ci așa „precum și eu întru toate mă silesc să plac tuturor, necăutînd folosul meu ci al celor mulți” (I Cor. 10, 32—33), cuvinte la care să luăm cu toată grija aminte, cu atît mai mult cît „noi nu vom da seama — la dreapta judecată — numai de propriile noastre fapte rele, ci și de acelea prin care am scandalizat pe alții” — după tilcuirea unui Sf. Părinte.

„Prin dragoste slujiți unul altuia” (Gal. 5, 13); „Fiți unul cu altul buni, milostivi, iertînd unul altuia” (Ef. 5, 31); „Să ținem seamă unul

(Continuare în pag. 2)

Vameșul și Fariseul

„Doi oameni s-au suit în biserică să se roage: unul fariseu și celălalt vameș“. Doi oameni, două lumi cu totul deosebite.

„Fariseul stînd se ruga întru sine așa: Dumnezeu mulțumescu-ți că nu sînt ca ceilalți oameni...“

„Iar vameșul stînd departe nu îndrăznește nici ochii să și-i ridice la cer, ci își bate pieptul zicînd: Dumnezeu, milostiv fii mie păcătosului!“

Doi oameni, două atitudini. Cîtă deosebire între atitudinea unuia și a altuia! Față în față stă mîndria cu smerenia, păcatul și virtutea.

Unde duce drumul pe care merge smerenia? Spre mîntuire și înălțare spirituală. Vameșul nu îndrăznește nici ochii la cer să și-i ridice. El își simte vinovăția, rămîne lîngă ușă nu se consideră vrednic să stea în rînd cu ceilalți. Ce rugăciune frumoasă iese din inima lui: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului!“ Nici nu avem nevoie de altceva decît de iertarea Celui de sus. Cît de completă este rugăciunea lui, cît de cuprinzătoare și cîtă ușurare lasă în sufletul lui, ne spune însuși Mintuitorul.

Smerenia rămîne la ușa bisericii, nu îndrăznește nici cuvinte multe să rostească, nici ochii la cer să-i ridice. De ce să înșire cuvinte multe, Dumnezeu știe care sînt faptele Vameșului. Toate faptele noastre atît bune cît și rele sînt „scrise în cer“. Sînt de-ajuns cele 5 cuvinte rostite de vameș din inimă ca să-i aducă liniștea și împăcarea cu Dumnezeu.

Smerenia e mama tuturor virtuților, scara care ne urcă la cer. Cu cît recunosc mărgeția Lui Dumnezeu cu atît mă văd mai mic și mai nevrednic.

Insuși Mintuitorul este pildă de smerenie cînd spală picioarele ucenicilor Săi la Cină, El care n-a recomandat smerenia numai cu cuvîntul ci

„Zidiți-vă unul pe altul!“

(Urmare din pag. 1)

de altul, îndemnîndu-ne la dragoste și fapte bune“ (Ebrei 10, 25); „Slujiți fiecare cu darul pe care l-ați primit spre folosul tuturor“ (I Petru 4, 10) și încă alte apostolești îndemnuri vin să ne arate că nu trăim numai pentru noi, ci și pentru zidirea și bucuria semenilor noștri.

Tot în acest sens, unul dintre părinții Apostolici (Sf. Clement) are această frumoasă învățătură: „Să ne ajutăm unii pe alții spre a face și pe cei slabi să meargă înainte spre bine, pentru ca toți să ne mîntuim și să ne întorcem unii pe alții (de la cele rele) și să ne povățuim“.

Tilcuind cuvintele Sf. Apostol Pavel: „Nimeni să nu caute (numai) de ale sale, ci fiecare și de ale altuia“ — Sf. Ioan Gură de Aur, acest mare meșter în ale zidirii sufletești și trupești, arată că „interesul propriu zace în interesul aproapelui și al acestuia în al celuilalt, pentru că Dumnezeu a dat interesele fiecăruia aproapelui său, ca astfel să alergăm unii în ajutorul altora și să nu fim dezbinăți. Interesul meu, încheie Sf. Părinte, stă în tine și folosința ta în mine“.

*

Acestea și încă alte asemenea învățături ne arată că, pentru noi creștinii, alături de harul divin, o mare, o covârșitoare importanță în împlinirea noastră ca oameni și ca creștini o are și conviețuirea împreună, pilda ziditoare pe care o dăm, influența reciprocă pe care o exercităm unii asupra altora.

De aceea trebuie să fim cu mare grijă la întreaga noastră finută morală și aceasta cu atît mai mult cu cît poruncă avem nu numai să nu dărîmăm, ci să zidim pe alții, să exercităm permanent prin toate ale noastre o influență pozitivă, constructivă asupra semenilor noștri. Aceasta înseamnă strădanie permanentă a fiecăruia și a tuturor deopotrivă pentru biruința adevărului, a dreptății, a păcii și a tot binelui în lume.

Diacon Gh. Papuc

a întărit-o și cu fapta. El care s-a smerit pe Sine chip de rob luînd ne dă cel mai grăitor exemplu de smerenie. Exemplul Lui este urmat și de către Sf. Apostoli, de aceia care au fost cei mai apropiați de El și care răspîndesc pînă departe învățătura Lui prin propovăduire și fapte, dintre care unele ne-au rămas scrise.

Fariseul începe rugăciunea sa așa: „Dumnezeule mulțumescu-ți Tie...“ (Ce început bun) „că nu sînt ca ceilalți...“ (Ce continuare falsă!) „Postesc de două ori pe săptămîină...“ (Ce sfîrșit!)

Cît de deosebită este atitudinea lui față de cea a Vameșului! Merge în față, își bate pieptul și începe să spună lui Dumnezeu ce lucruri bune face el, ca și cînd Dumnezeu nu ar avea cunoștință de toate cele ce săvîrșim noi. Insuși Mintuitorul ne spune că nici un fir de păr nu cade de pe capul nostru fără știrea lui Dumnezeu. Deci dacă și de acestea ține seama Dumnezeu, cum să nu țină de faptele noastre! Cele spuse de fariseu nu este rugăciune, ci este mîndrie nesocotită care are îndrăzneala de a se așeza în fața Sf. Altar ca să fie văzută de toți, să se laude în fața lui Dumnezeu, să se ridice pe sine și să înjosească pe alții. Cel mîndru nu vede pe cei din jur, decît ca neînsemnați și nevrednici, peste tot și în toate se vede numai pe sine și desconsideră pe alții. Fariseul se compară cu Vameșul și chiar zice: „nu sînt ca ceilalți oameni!... și ca acest vameș“. Coboară pe alții ca să se ridice pe sine. Cine are dreptul să judece faptele altuia, decît Dumnezeul care

ne va judeca pe toți? Iată că rugăciunea lui nu mai este rugăciune, ea este o jignire la adresa lui Dumnezeu și a semenilor săi. În felul acesta faptele bune și postul cu care se laudă fariseul nu mai au nici o valoare. Căci spune Mintuitorul: mai îndreptat s-a coborît la casa sa vameșul, decît fariseul. „Că tot cel ce se înalță pe sine, se va smeri, iar cel ce se smereste, se va înalța“.

Demnă de urmat este atitudinea Vameșului; fiecare să aducă în fața Sf. Altar pe vameșul și fariseul din el și să-l îngenunche aici, să lase pe fariseul aici și să se întorcă acasă precum Vameșul împăcat cu Dumnezeu și cu semenii săi. Să se desbrace de haina mîndriei și să se îmbrace întru smerenie.

Toți sîntem frați între noi și fiecare trebuie respectat. Același Dumnezeu ne-a creat pe toți și deci toți trebuie să-i slujim și să ne iubim unii pe alții. Smerenia și faptele bune să ne însoțească pe cărările vieții și atunci vom vedea în semenii noștri nu numai defecte, ci și calități ce ne impun respect și dragoste față de ei.

Smerenia aduce bucuria și liniștea lăuntrică, pe care i-a adus-o Vameșului pe cînd se întorcea acasă de la biserică.

Smerenia dă naștere atîtor fapte bune care sînt necesare relațiilor dintre noi, societății, ea duce la dragoste și bunăînțelegere, la stimă față de cei în mijlocul cărora trăim, la recunoașterea valorii fiecăruia și la rîvna de a progresa și de a ajuta și pe alții să progreseze în toate domeniile de activitate.

M. Cristea

450 ANI DE LA SFINȚIRE

Biserica lui Neagoe Basarab de la Curtea de Argeș

Biserica mănăstirii Argeșului, ctitorie a voievodului Neagoe Basarab (1512—1521), pe care o cunoaștem și sub numele de biserică episcopală de la Argeș, este unul dintre cele mai valoroase monumente bisericesti din țara noastră.

Biserica actuală ridicată întru slava și cîntea Adormirii Prea Sfintei Stăpînei noastre de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioarei Maria, a fost înălțată pe locul unei alte biserici mai vechi, biserică zidită de voievodul Nicolae Alexandru Basarab și care probabil a fost cea dinții mitropolie a Țării Românești. Gavril Protul, egumenul Athosului în „Viața Sfîntului Nișon“, zice: „Și sparse (Neagoe Basarab) mitropolia den piatră cioplită și netezită săpată cu flori“.

Cu adevărat, dorința cucernicului domn Neagoe Basarab a fost de a înălța o sfîntă mănăstire ca și care alta mai frumoasă și mai împodobită să nu fie nici în țară și nici în întreg Orientul creștin.

Prin construcția acestei biserici, Neagoe Basarab a reușit să-și îplinească visul. Pentru construirea ei au fost aduse cele mai scumpe materiale din țară și din străinătate. Piatra calcaroasă a fost adusă de la Albești, lîngă Cîmpulung, iar mozaicul și marmura probabil de la Constantinopol. Materialele au fost alese fără cruțare, iar lucrarea s-a făcut cu mult meșteșug și pricepere.

Această mănăstire cuprindea, pe lîngă biserică, și o mulțime de alte clădiri, chilii călugărești, trapezăria, maghernița, pivnița, clopotnița, pe care Neagoe le îngrădi cu un zid — un adevărat centru mănăstiresc.

Comparînd această biserică cu monumentele bisericesti din veacurile anterioare, observăm că biserică episcopală de la Argeș se deosebește de acestea nu numai ca plan ci și ca structură și decorație interioară.

O notă caracteristică acestei biserici este pronaosul, în formă dreptunghiulară cu cele 12 coloane, formînd un spațiu central de formă pătrată, avînd în părțile laterale două spații libere (gropnițe). Cele douăsprezece coloane, reprezentînd pe cei 12 apostoli, susțin o turlă circulară

în interior, care se înalță, prin intermediul unei baze în formă de piramidă, într-un trunchiu de con.

O notă de mare originalitate o constituie fusturile celor 12 coloane, cu forme variate: cilindrice, în formă de torsadă (motiv decorativ imitînd o frînghie răsucită) sau octogonale, cu capiteli decorative cu flori de crin.

Façadele bisericii sînt decorate cu panouri dreptunghiulare sculptate, cu ornamente geometrice sau vegetale. Mijlocul bisericii este încins cu un brîu format ca o frînghie, împletit din trei vițe, împodobit cu flori.

În mijlocul panourilor din registrul superior se află rozete sculptate din piatră, dintre care unele ajurate, iar altele cu motive geometrice și florale în relief. Și tamburele turelor sînt decorate cu panouri sculptate. O particularitate aflăm în construcția celor două turla mai mici din colțurile pronaosului prin faptul că ele sînt răsucite față de verticală, una de la dreapta la stînga, iar alta de la stînga spre dreapta.

Nu se cunoaște meșterul care a construit această minunată podoabă. Se presupune că ar fi fost cineva din regiunile cauziene, probabil un armean sau georgian. Nu-i exclus ca însuși Neagoe Basarab să fi avut o parte de contribuție activă la construirea acestei biserici, mai ales datorită faptului că în tinerețe, la Constantinopol, Neagoe Basarab a supravegheat lucrarea unei moschei. Se mai spune, că la reîntoarcerea lui din Constantinopol, a adus cu sine în țară pe un meșter cu numele Manolli, din care poezia populară a făcut pe „meșterul Manole“.

Biserica lui Neagoe a fost sfințită cu mare fast în ziua de 15 august 1517, fiind de față patriarhul Constantinopolului, mitropolitul și episcopul țării, alți mitropoliți din Orient și egumeni de la muntele Athos.

Lucrările de zugrăvire a bisericii au fost terminate în 10 sept. 1526, pe timpul lui Radu de la Afumați — ginerele lui Neagoe Basarab — cu mult meșteșug și pricepere, de către zugravul local Dobromir.

Dintre vechile fragmente picturale ale ansamblului bisericesc de la Argeș care au mai putut fi salvate, unele reprezintă o valoare artistică neîntrecută. Ele se păstrează acum în colecția de artă feudală a Muzeului de artă al Republicii Socialiste România din București.

Dintre picturi, în afară de panourile cliitorilor: Neagoe Basarab cu Doamna Despina și cu cei șase copii ai lor, Radu de la Afumați cu Doamna Ruxanda, cele mai valoroase sînt cele care reprezintă pe Maica Domnului, pe Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, pe Sf. Ioan Botezătorul, pe Sf. Ana cu Maria, pe Sf. Elisabeta cu Sf. Ioan Botezătorul și câteva reprezentări de sfinți.

Minunata cliorie a lui Neagoe Basarab, cu formele ei arhitectonice originale, cu sculpturile și ornamentele de pe pereți, cu frescele și picturile ei de o frumusețe surprinzătoare, cîntă de legende noastre populare ca nici o altă biserică din țară, l-au făcut pe Gavril Protul, egumenul Athosului, să-și încheie descrierea pe care o face acestei biserici cu aceste cuvinte de laudă. „Și așa vom putea spune cu adevărat că nu iaste așa mare și sobornică precum Sionul carele îl făcu Solomon, nici ca Sf. Sofia carele o făcu marele împărat Justinian, dar cu frumusețea iaste mai pre deasupra aceloră“.

Formele originale ale acestui monument dovedesc originalitatea artei noastre românești și rolul pe care l-a avut poporul nostru în dezvoltarea culturii pe acest pămînt pe care-l locuim. Prin finețea și perfecțiunea lucrului, această biserică reprezintă un monument foarte important în evoluția arhitecturii din piatră din Țara Românească.

La împlinirea a 450 de ani de la sfințirea acestei minunății arhitectonice, zidită din rîcna neobosită a lui Neagoe Basarab și a soției sale Despina, se cuvine ca și noi cei de azi, preoți și credincioși, să ne aducem omagiul nostru de cinstire și adîncă prețuire, cucernicului Domn, care a știut să înalțe cu atîta măiestrie o biserică neîntrecută în frumusețe.

Aflîndu-te în ea la rugăciune simți pînă-n adîncul sufletului duhul de viață al strămoșilor și parfumul plin de miresme al pămîntului românesc pe care s-a plămădit această minunată cliorie.

Al. Moisiu

Păcatul mîndriei

Mîndria e prețuirea exagerată a însușirilor și meritelor proprii și atitudinea de superioritate sau de dispreț, față de ceilalți oameni. Așa au păcătuit Lucifer, Adam și Eva. Așa a păcătuit fariseul din parabola Evangheliei intitulată „Vameșul și fariseul“. Așa socotea fariseul, că, dacă nu face unele păcate, dacă postește de două ori pe săptămînă și dă zeciuială templului din tot ce cîștigă, Dumnezeu e dator să-l socotească sînt și să-l încarce de bunătăți în această viață, ca răsplată a virtuților sale. În plus, avea dispreț față de vameș, pe care-l credea tare încărcat de păcate, „un mare păcătos“.

La fel făceau mai toți fariseii din vechime, pe care Domnul Hristos îi muștra foarte aspru, că umblau după lauda oamenilor, că-și sulemeneau fața, ca să arate oamenilor că postesc, că trîmbișau cu glas mare la răspîntiile străzilor faptele lor de milostenie, că se rugau la colțuri de străzi ca să fie laudați că-s evlavioși.

Păcatele ce izvorăsc din mîndrie sînt acestea: vanitatea, ambiția, fățarnicia, obrăznicia, nerușinarea, clevetirea și disprețul aproapelui, revolta și nesupunerea față de autorități etc.

Dar pentru a combate cu tărie acest păcat, trebuie să cultivăm în sufletul nostru virtutea aleasă și prețioasă a smereniei, despre care Sf. Apostol Petru zice așa: „Dumnezeu stă împotriva celor mîndri, iar celor smeriți le dă mult har“ (I Petru 5, 5); și de care Mîntuitorul ne-a dat cea mai frumoasă pildă, „smerindu-se, precum zice Sf. Apostol Pavel, — pînă a primi chiar moartea pe cruce“ (Filipeni 2, 8).

Dragul meu, fugi departe de păcatul cel greu al mîndriei și fii smerit în zilele vieții tale, ca să primești foarte mult har“ de la Dumnezeu și te vei simți mulțumit în viața ta!

Culese și prelucrate

de Pr. V. Anastasiu-Bassarabin

Glasul poporului

Duminică, 5 martie a.c., au avut loc în toate localitățile rurale alegerile de deputați în sfaturile populare comunale. În toate regiunile și raioanele alegerile s-au desfășurat într-o atmosferă însușită. În marea majoritate a satelor cetățenii, însoțiți de formațiile artistice ale căminelor culturale, au încins hore în fața secțiilor de votare. În jurul secțiilor de votare s-au adunat grupuri mari de oameni ai muncii, care discutau despre problemele obștești locale și despre căile de realizare a propunerilor făcute în cursul campaniei electorale. În multe regiuni pînă la ora 12 votaseră între 95 și 99 la sută din alegători, iar în regiunile Iași și Mureș Autonomă Maghiară votarea se încheiase. Numărul total al voturilor exprimate a fost de 99,98 la sută. Numărul de voturi pentru candidații F.D.P. a fost de 8.462.278 — adică 99,58 la sută. Au fost aleși în cele 4259 sfaturi populare comunale 127.748 deputați, care au candidat din partea Frontului Democrației Populare. Glasul poporului s-a exprimat răsplat pentru dezvoltarea continuă pe calea socialismului biruitor.

Locuitorii satelor și-au manifestat din nou cu însușire atașamentul față de patria socialistă, față de conducătorii înțelepți ai patriei noastre, și hotărîrea de a munci în unitate deplină pentru înflorirea României socialiste, pentru întărirea cooperativelor agricole de producție, pentru dezvoltarea economică-culturală a localităților rurale. Marile progrese realizate de țara noastră nu numai în general, ci și pe plan local, în sate și comune, care au schimbat și viața țărănimii muncitoare și fața localităților, entuziasmul alegătorilor ca și vrednicia deputaților aleși, sînt cheazășie că în viitor, prin voința și strădaniile tuturor, țara noastră va păși pe noi trepte de civilizație și satele se vor apropia tot mai mult de nivelul așezărilor urbane.

După alegerile din 5 martie a.c. începe o nouă perioadă de muncă rodnică și de propășire multilaterală.

Clerul și credincioșii Bisericii noastre sînt alături de oamenii muncii, de deputații nou aleși, în munca pentru ridicarea localităților rurale și pentru înălțarea patriei noastre scumpe, Republica Socialistă România.

T.

Rugă

Din gote ogive și faclă de ceară
Ca și din icoanele vechi bizantine,
Din temple, moschee, în ruga de seară,
Credința se-nalță solemnă spre Tine.

Intreg universul de Tine vorbește!
A sa măreție, — mărire-ți aduce,
De secole omul smerit te slăvește
Gîndirea, simțirea, spre Tine-l conduce.

Cînd vîd firmamentul puzderie de stele,
În ordinea firii îți simt rînduiala, —
Te simt mai aproape, te simt printre ele
Și n-ar trebui să mă prindă-ndoiala.

În nava vieții mereu plutitoare,
Prin vînturi și neguri eu vîd prea bine
Sînt cea mai umilă a Ta călătoare;
Arată-mi Tu Doamne, un drum către Tine.

Cînd noaptea m-apasă cu vraja ei mută,
Arată-mi Tu, Doamne, un drum către stele!
Mi-e dor de lucirea lor rece, tăcută,
De largile spații — cuprinse-ntre ele.

Cînd patimi mă prind în mrejele grele
Și lutul mă strînge în lanțuri la sine,
Arată-mi Tu, Doamne, un drum către stele...
Arată-mi Tu, Doamne, un drum către Tine.

M. Pascu

BOBILNA

1437—1967

În părțile someșene ale Transilvaniei, la 14 km sud-vest de Dej și la vreo 50 km spre nord de Cluj, se află dealul Bobilnei, înalt de aproximativ 700 m. De acest deal este legată prima răscoală a maselor țărănești, prima explozie socială de mari proporții din țara noastră.

În primăvara anului 1437, în urmă deci cu 530 de ani, odată cu revărsarea puhoaielor furioase de apă puse în mișcare de trezirea pămîntului din hibernarea iernii, șiruri nesfîrșite de țărani români și unguri, cu mîinile încheștate pe unealta de muncă — căci aceea le era singura armă — se revărsau la fel de ciocotitoare spre dealul Bobilnei. Se adunau aici nu de dragul armelor, nu din ambiții cavaleresti, la modă în acele veacuri, ci erau mîinate de o dreaptă minie îndreptată împotriva lăcamiei nesățioase, împotriva asupririi și singeroasei jecmăniri din partea nobilimii și episcopilor romano-catolici. Asemenea războaielor husite, al căror ecou a ajuns desigur și pe meleagurile noastre, ca și a altor războaie țărănești frecvente în acea epocă, răscoala de la Bobilna a fost și ea o dezlănțuire a furiei maselor de țărani români, unguri și germani împotriva domnilor de pămînt, care le furaseră și continuau să le fure pămînturile și drepturile, procesul de îniobăgire, de legare de pămînt fiind în plină amploare în acel timp. Masele românești, ajunse iobage pe propriile lor pămînturi, erau supuse la o triplă împilare: cea socială, națională și religioasă; țărani români erau iobagi subjugăți ca națiune și ca ortodocși, căci poporul român și Biserica ortodoxă erau numai „tolerați“ în Transilvania.

Pe lângă aceste cauze generale determinate de agravarea exploatarea feudală, între care mai amintim introducerea nonei, devalorizarea și schimbarea deasă a monedei, pretenția abuzivă a episcopilor romano-catolici de a le plăti zeciuială și țărani români ortodocși, la declanșarea răscoalei din 1437 se mai adaugă și o cauză imediată.

Este vorba de măsurile luate de episcopul catolic de la Alba Iulia, Gheorghe Lépes, pentru strîngerea zeciuieiilor. Din cauza năvălirii turcești, aceste dijme n-au fost strînse aproape 3 ani. Sprijinit de regele Sigismund al Ungariei, episcopul catolic dă ordin să se adune toate restanțele și încă într-o monedă nouă, care avea o valoare mai mare decît cea veche, din care pricină era foarte greu de procurat. Presiunea armată ca și o mulțime de pedepse bisericesti aplicate celor care nu voiau să plătească, ca de pildă lipsirea de serviciul religios la înmormîntări etc., au născut scînteia revoltei.

În desfășurarea ei, marea răscoală din 1437 a avut trei etape:

a) Prima cuprinde perioada din primăvara acestui an pînă la 6 iulie 1437, cînd răscoala, proveniți mai ales din centrul și nordul Transilvaniei, se fortifică pe dealul de la Bobilna, cerînd scoaterea lor „din jugul nesuferit al robiei“, cerere care nu le-a fost ascultată.

În aceste condiții, „pe la sfîrșitul lunii iunie — după cum scrie într-o revistă Dl. prof. univ. St. Pascu — la poalele Bobilnei, pe văile și dealurile împrejmuitoare s-a desfășurat una din cele mai mari bătălii, cea dintîi mare bătălie dintre mulțimile oropsite și nobilimea îngîmfată“. Biruința a fost de partea țărănilor. În urma acestei victorii asupra nobililor, se încheie o înțelegere, întărită la Mănăștur lîngă Cluj, prin care, printre altele, se recunosc țărănilor micșorarea rentei în bani, produse și muncă, micșorarea zeciuieiilor față de Biserica romano-catolică, dreptul la liberă strămutare de pe un pămînt pe altul, pedepsirea nobililor care au săvîrșit silnicii, aprobarea adunării anuale a reprezentanților țărănilor din Transilvania etc.

Văzîndu-se amenințată în privilegiile ei, nobi-

(Continuare în pag. 4)

Gînduri despre post

Aflindu-ne în vremea Sfîntului Post al Paștilor, care anunță și ne pregătește duhovnicește pentru marea sărbătoare a Învierii Domnului nostru Iisus Hristos se cuvine să ne oprim asupra rostului și însemnătății acestei „primăveri duhovnicești” cum îl numesc Părinții Bisericii.

Intrînd în școala duhovnicească a lui vom încerca să înfățișăm cititorilor noștri cîteva gînduri și învățăminte, folositoare de suflet, despre el.

Postul este o rînduială dumnezeiască. Cel ce ține această rînduială se împărtășește de darurile lui Dumnezeu.

Ceea ce este pentru un om școala, aceea este pentru creștin vremea postului. În școală facem exerciții pentru luminarea minții și dobîndirea de cunoștințe folositoare. În vremea postului creștinul face exerciții pentru curățirea inimii și pentru dobîndirea mîntuirii.

Precum în școală se trece prin mai multe clase pînă se ajunge la bacalaureat, tot așa și postul are mai multe trepte și înfățișări pînă să ajungem la desăvîrșirea morală. Este post trupesc și este post sufletesc. Este postul simțurilor, al minții și al duhului.

Dar alfabetul pe care trebuie să-l cunoască toți cei ce postesc este: *înfrînarea*. Fără de ea nu se poate trece dintr-o clasă în alta.

În legătură cu postul trupesc, creștinul are să răspundă mai ales, la trei întrebări. De la ce trebuie să se înfrîneze? Cît trebuie să înfrîneze trupul? Și, cum trebuie să-l ducă prin această școală? Bine este dacă poate da răspuns bun la toate aceste întrebări.

Postul singur e ca un copil orfan: slab și neputincios, fără nici un sprijin. El are lipsă de părinți, de frați și surori și de copii.

Părinții postului din care porcede sînt: credința în Dumnezeu și dragostea de Dumnezeu și de oameni. Frații și surorile lui sînt: rugăciunea, smerenia și pocăința. Iar copiii lui sînt toate gîndurile și faptele bune care se zămislesc din el. Numai dacă toți aceștia locuiesc împreună în inima noastră ne bucurăm deplin.

Precum au lipsă bucatele de sare așa are lipsă cel ce postește de rugăciune.

— „Dacă aprinzi toate virtuțile în tine, chiar de ai ajuns un virtuos al postului — zice un învățat episcop din zilele noastre, ca luminările mari, vei săvîrși un bine. Însă, dacă în acest timp vei păstra și iubirea de mărire, aceasta va stinge toate luminările aprinse, ca și un vînt puternic. Se poate ca tu să aprinzi din nou luminările, dar te asigur că vîntul le va stinge din nou. De aceea, oprește mai întîi vîntul” (N. Velimirovici).

Așadar mîndria nu poate face casă bună cu postul.

Vremea postului nu este vreme de plîns, ci vreme de bucurie duhovnicească. Numai fariseii erau triști și posomorîți cînd posteau. Aceasta pentru că posteau ca să fie lăudați de oameni, nu să se apropie de Dumnezeu.

Nu rîde de cel ce postește mai mult decît tine și nici nu osîndi pe cel ce nu postește. Căci postul are și o latură nevăzută de ochii tăi.

Iertarea aproapelui alungă din inimă păcatul miniei, postul seacă fîntîna otrăvitoare a lăcomiei.

Ia seama să nu postești numai cînd îți recomandă medicul și numai pentru că ți-o recomandă el. Atunci dobîndești numai o însănoșire vremelnică a trupului. Dar sufletul rămîne tot bolnav.

Dacă ți se pare că Biserica îți cere o privațiune prea mare în vremea postului, gîndește-te la ceea ce a renunțat și cite a îndurat Fiul lui Dumnezeu pentru ca să ajungă la izvorul mîn-

tuirii. Atunci vei înțelege cît de ușor este acest „jug” și cît de lină este „povara” Lui.

Domnul nostru Iisus Hristos a mers de bună voie spre jertfa de pe Golgota. Să mergem și noi cu bucurie pe calea înfrîngerii patimilor din viața noastră.

Nu socoti vremea postului o vreme de osîndă și de povară pe care ți-o cere Biserica în numele Mîntuitorului ci vezi mai degrabă în această vreme prilej de eliberare din lanțurile păcatului, vreme de bucurie și binecuvîntare duhovnicească, de trăire în săvîrșirea faptelor bune, care ne fac vrednici de darurile aduse de Hristos.

Bătrînețea și boala sînt ele înșile un post. De aceea este dezlegare pentru bătrîni și bolnavi, dar nu și dezlegare de celelalte virtuți pe care se cuvine să le avem în vremea postului.

Sf. Ioan Scărarul spune despre post: „După cum șarpele nu poate să lepede de pe sine pielea cea veche, decît dacă trece printr-o strîmtoare, tot așa și haina ponosită a omului celui vechi nu o putem lepăda dacă nu vom trece prin calea cea strîmtă și îngustă a postului și a smereniei”.

„Știi voi, postul care îmi place mie?, zice Domnul. Rupeți lanțurile fărădelegii, dezlegați legăturile jugului, dați drumul celor asupriți și sfărîmați jugul lor” (Isaia 58, 3). (Era pe vremea cînd exista scalvia și popoare subjgate). Postul cere eliberarea de păcat și contribuție la îmbunătățirea vieții.

Sfîntul Ioan Gură de Aur ne îndeamnă astfel: „Nu numai gura și stomacul vostru să postească, ci și ochiul și urechile și picioarele și mîinile voastre și toate mădularele trupului vostru. Mîinile voastre să postească, rămîinînd curate de răpire și de lăcomie, picioarele nealergînd la priverștii urite și în calea păcătoșilor, ochii neprivind cu ispitire la frumusețile străine... Gura trebuie să postească de sudalme și de alte vorbiri rușinoase.

După cum copiii văd la nucă numai învelișul amar și coaja tare, tot așa unii creștini văd în post numai învelișul care li se pare amar, sau coaja imposibil de mîncat, fără a simți bunătatea miezului. Iar miezul postului este jertfirea plăcerilor păcătoase din iubire de Dumnezeu.

Drept aceea lăsînd să incolțească în viața noastră aceste semințe și învățăminte despre post, să umblăm în vremea lui „cuvîincios, ca la lumina zilei; nu în ospețe și beții, nu în desfrînări și în destrăbălare, nu în ceartă și în zulie. Ci înveșmîntați-vă în Domnul Iisus Hristos și nu purtați atîta grijă de trupul vostru, încît să-i deșteptați poftel” (Rom. 13, 13—14).

Părintele Vasile

† Preoteasa ELENA GIURCA n. Mosora

Simbătă, 28 ianuarie 1967, a încetat din viață în etate de 79 ani aceea care a fost preoteasă distinsă, mamă vrednică și bună patriotă, Elena Giurca.

Născută în frumoasa comună Săliștea Sibiului, se căsătorește în anul 1904 cu regretatul preot Ioan Giurca, viețuind în fericită căsnicie aproape 40 de ani în satul Colun.

Slujba înmormîntării s-a săvîrșit de către preoții: Ioan Măsariu, Alexandru Sasu, I. Prie, Vasile Cheșcu și Victor Dimboiu.

În cuvîntările lor preoții: Vasile Cheșcu și V. Dimboiu au scos în evidență viața plină de fapte frumoase, de adevărată maică preoteasă pentru toți credincioșii a adormitei în Domnul și în general toate vredniciile sale.

Alături de credincioșii care au iubit-o, lacrimi fierbinți de recunoștință au vărsat la căpătușul răposatei cei doi copii ai săi, ginerele, frații și nepoții.

Dumnezeu s-o așeze în latura celor aleși ai Săi!

Pr. V. Cheșcu

Bobîlna

(Urmare din pag. 3)

limea maghiară și-a unit forțele cu cele ale păturilor conducătoare săsești și secuiești și astfel, la 16 septembrie 1437, ia ființă acel cunoscut: „Unio Trium Naționum”, alianță de clasă îndreptată împotriva iobagilor și în primul rînd împotriva marii majorități a populației românești din Transilvania.

b) Perioada septembrie—octombrie 1437 reprezintă a doua etapă a răscoalei, cînd nobilii își regroupează forțele, iar în rîndurile țaranilor are loc un început de slăbire. Tot acum însă se ridică o seamă de buni conducători, ca Anton cel Mare din Buda, Mihai Românul, Ioan Meșterul ș.a., care hotărăsc o nouă mobilizare a maselor românești.

La Apatiu lîngă Dej, are loc astfel o nouă luptă, care se termină cu un rezultat nedecis. În 6 octombrie 1437 se încheie o nouă înțelegere între țărani și nobili, de data aceasta mai puțin favorabilă pentru primii.

c) În noiembrie 1437 începe a treia fază, în care răscoala se desfășoară pe o mai mare întindere, țărani ocupînd Dejul, Turda, Aiudul și Clujul, întreaga răscoală transformîndu-se într-un adevărat război țărănesc.

Nobilii însă își măresc armatele, înzestrate cu platoșe și cele mai bune arme ale vremii, și, cu ajutorul regelui Ungariei și al proaspeților lor aliați secui și sași, atacă din nou oștile țărănești. Sub zidurile Clujului, în ianuarie 1438, oastea țărănească suferă o mare înfrîngere, ceea ce a însemnat și sfîrșitul răscoalei.

Răzburarea nobililor a fost crîncenă. Conducătorii țaranilor căzuți în mîinile lor au fost tăiați în bucăți sau spînzurați în văzul tuturor. Sute de mii de țărani, orașeni săraci și alți sprijinitori ai răscoalei au fost omoriți, mutilați, închiși etc. „Uniunea frățească” dintre nobilii maghiari și păturile conducătoare secuiești și săsești de la Căpîlna a fost reînnoită într-o adunare întrunită la 2 februarie 1438 la Turda, înnoire care a însemnat o nouă perioadă de asuprire și exploatare pentru masele țărănești.

Răscoala de la Bobîlna a țaranilor români, unguri și germani a avut totuși o mare importanță, atît pentru vremea desfășurării ei cît și în perspectiva desfășurării istorice din țara noastră. Ea are meritul de a fi încercat pentru prima dată schimbarea rînduielilor existente în acea vreme în Transilvania. Vitejia dovedită de țărănime a dat naștere unei eroice tradiții, continuată și mărită în veacurile următoare, prin șirul neîntrerupt al răscoalelor țărănești, culminînd cu marea răscoală din 1907.

Toate aceste lupte seculare de dezrobire socială, națională și religioasă au luat sfîrșit abia în anii noștri, cînd toți fiii buni ai patriei, astăzi liberi de orice apăsare, muncesc cot la cot pentru înflorirea țării și o viață din ce în ce mai frumoasă.

P.

† Ana Medrea n. Stoicuța

Miercuri, 25 ianuarie 1967, a încetat din viață în satul Ţelna în etate de 90 ani, aceea care a fost soția devotată a memorandistului Ioan Medrea, fiind totodată mamă bună a celor trei merituosi copii: Pompiliu, Cornelia și Hortensia.

În întreaga sa viață s-a îngrijit de împodobirea bisericii și în general de toate ale Domnului și spre folosul parohiei unde a viețuit.

Prohodirea rămășițelor sale pămîntești a avut loc vineri, 27 ianuarie 1967.

Toți cei care au iubit-o și prețuit-o îi vor păstra o pioasă și recunoscătoare aducere aminte, pentru vredniciile sale de adevărată soție, mamă și bună creștină.

T. C.